

عنوان مقاله:

بررسی نگرش صوفیان ایران و هند به زمین و زمین داری به عنوان یکی از منابع درآمد خانقاه در سده های ۷-۹ (مطالعه موردی: طریقت های چشتیه، کبرویه، کازرونیه و سهروردیه)

محل انتشار:

فصلنامه پژوهش های علوم تاریخی، دوره 14، شماره 4 (سال: 1401)

تعداد صفحات اصل مقاله: 19

نویسندگان:

معصومه هادی - دانشجوی دکتری تاریخ بعد از اسلام، دانشگاه لرستان، لرستان، ایران

محسن رحمتی - استاد گروه تاریخ، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه لرستان، لرستان، ایران.

جهانبخش ثواقب - استاد گروه تاریخ، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه لرستان، لرستان، ایران.

مجتبی گراوند - استادیار گروه تاریخ، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه لرستان، لرستان، ایران

خلاصه مقاله:

در گستره وسیعی از هند و ایران در قرون ۷-۹ق. طریقت های صوفیانه متعددی حضور داشتند. صوفیان که به عنوان نمادی از زهدگرایی و دنیاگریزی شناخته می شدند با کناره گیری از دنیا و استقرار در خانقاه، به ریاضت و تزکیه نفس اشتغال داشتند. تامین هزینه های معیشتی ساکنان خانقاه بر عهده مرشد بود که با طرق مختلف محقق می گشت که یکی از آنها زمین داری بود. از آنجا که اکثر این زمین ها از سوی سلاطین به خانقاه واگذار می شد و هم اینکه کار بر روی زمین، به نحوی مانع ریاضت محسوب می شد، پذیرش یا رد این بخشش ها و همچنین زمین داری به عنوان یک مساله برای صوفیان درآمد که طریقت های مختلف، نگرش و شیوه های متفاوتی را در این باره ابراز داشتند. پژوهش حاضر با شیوه توصیفی تحلیلی، در پی پاسخ به این پرسش است که نگرش صوفیان طریقت های نامبرده در هند و ایران در قرون ۷-۹ق. به زمین داری و عواید حاصل از آن به چه صورت بود؟ اساس این پژوهش براین فرض استوار است که در قرون ۷ تا ۹ هجری ایران و هند، بین تعالیم نظری و سیرت عملی مرشدان طریقت، هماهنگی لازم وجود نداشت؛ چنانکه شیوخ سه مورد از طریقت های مورد مطالعه (یعنی چشتیه، سهروردیه و کبرویه)، با عدول از تعالیم نظری مبتنی بر توصیه مریدان به تشرع و زهدگرایی، برای تامین هزینه های خانقاه های خود، به لحاظ عملی، به زمین داری گرایش پیدا کردند ولی عملکرد مشایخ کازرونیه با سه فرقه دیگر تفاوت داشت.

کلمات کلیدی:

تصوف، خانقاه، زمین، زمین داری، هند، ایران

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1658237>

